

УДК 37.07:005.22

**ЮРІЙ ГРИЦАЙ, СВІТЛАНА БІРЮК**

м. Миколаїв

swedi@rambler.ru

## **ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ З УРАХУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ**

*У статті розглядаються питання організації навчально-виховного процесу з фізичного виховання у вищих навчальних закладах з урахуванням технологій здоров'язбереження, проблеми зміцнення здоров'я студентської молоді та виховання стійкої потреби в систематичних заняттях фізичною культурою.*

*Ключові слова: технології здоров'язбереження, фізичне виховання, студентська молодь, організація навчально-виховного процесу.*

В останні роки активізувалась увага до проблеми здорового способу життя студентства. Це безумовно пов'язано із стурбованістю суспільства з приводу погіршення здоров'я фахівців, що випускаються вищою школою, росту захворюваності в процесі професійної підготовки та наступним зниженням їх працездатності.

Збереження здоров'я студентської молоді є пріоритетним завданням системи загальної вищої освіти України в галузі фізичного виховання. Сьогодні головною проблемою залишається відсутність пріоритету культури здоров'я в суспільстві, в структурі підготовки студентів до їх майбутньої професійної діяльності. Як відмічають спеціалісти – культура здоров'я у студентської молоді повинна формуватися протягом усього навчання у вищому навчальному закладі. У зв'язку з цим актуальним стає проблема організації навчально-виховного процесу в закладах освіти з урахуванням технологій здоров'язбереження [2, 58–61].

Розв'язання проблеми формування культури здоров'язбереження як світоглядної орієнтації студентів вищих навчальних закладів потребує особливої уваги суспільства з боку сім'ї, вищої школи, громадських організацій, закладів охорони здоров'я тощо. На сьогоднішній день погляди багатьох науковців не співпадають стосовно шляхів та умов впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів технологій здоров'язбереження. Особливо гострим це питання є для керівників цих закладів.

Актуальні проблеми з організації навчально-виховного процесу в закладах освіти на засадах здоров'язберігаючих технологій висвітлені в роботах Н. Бутенко, Л. Ващенко, С. Грімблата, М. Коржова, М. Смірнова, Г. Соловйова та ін. Однак проблема організації навчально-виховного процесу в закладах освіти з урахуванням технологій здоров'язбереження залишається досліджена недостатньо і потребує додаткового вивчення.

Здійснити теоретичний аналіз по проблемі організації навчально-виховного процесу в закладах освіти з урахуванням технологій здоров'язбереження.

Сьогодні спостерігається тенденція зниження стану здоров'я студентів. Майже 90% молоді мають відхилення в стані здоров'я, а понад 50% – погану фізичну підготовленість (О. В. Дрозд, 1998; О. Д. Дубогай, 1995; Г. П. Апанасенко, Л. П. Довженко, 2007). На думку ряду авторів у більшості студентів не сформовано потребу турбуватися про своє здоров'я та бажання займатися фізичними вправами. Студенти байдуже відносяться до змісту обов'язкових занять з фізичного виховання. Отже зниження рівня здоров'я студентської молоді актуалізує пошук нових форм здоров'язберігаючої освіти [3, 22–25; 4, 4–8; 5].

Здоров'язберігаючу освітню технологію необхідно розглядати як якісну характеристику будь-якої педагогічної технології, як сукупність принципів, методів, прийомів педагогічної роботи, що доповнюють традиційні педагогічні технології навчання та

виховання студентів ознаками здоров'язбереження особистості. Під упровадженням здоров'язберігаючих технологій у процес навчання вищого навчального закладу ми розуміємо інтегративну сукупність знань, умінь і навичок у роботі з навчальною інформацією із застосуванням здоров'язберігаючих технологій для досягнення високої якості результатів навчально-виховного процесу. Під здоров'язберігаючими технологіями вчені пропонують розуміти [6, 1–5]:

- сприятливі умови навчання студентів у вищому навчальному закладі (відсутність стресових ситуацій, адекватність вимог, методик навчання та виховання);
- оптимальну організацію навчального процесу (відповідно до вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм);
- повноцінний та раціонально організований руховий режим.

На думку В. О. Сухомлинського, система фізичного виховання школярів повинна обов'язково бути орієнтована на поступове, системне збільшення суб'єктності учнів у фізкультурно-оздоровчій та спортивній діяльності протягом навчання у школі, що буде відображатись у наданні учням можливості широкого вибору змісту, форм, методів фізичного виховання як на уроках фізичної культури, так і у позакласній роботі. Це дозволить кожній дитині у повній красі відкрити для себе неосяжний потенціал фізичної культури, у максимально вигідних умовах проявити свою індивідуальність та розкрити таланти, а також зрозуміти, що заняття фізичною культурою можуть приносити радість і задоволення та вирішувати особистісні проблеми. На наш погляд все вищесказане має відношення і до організації фізичного виховання студентської молоді.

Виходячи з концептуальної ідеї В. І. Ляха про те, що в початковій школі учні повинні навчатися у вчителя, у середній школі повинні навчатися разом з учителем, у старшій школі вони повинні навчатися бути вчителем фізичної культури, можемо зробити висновок про те, що у вищій школі студенти повинні вдосконалювати свої вміння бути вчителем фізичної культури. Формування у школярів і студентів стійкої потреби в систематич-

ному і самостійному використанні цінностей фізичної культури стає головною метою фізичного виховання.

Велика роль у формуванні стійкої потреби в основних цінностях фізичної культури і здорового способу життя належить знанням, без яких неможливо сформувати мотиваційну основу самостійних, систематичних аудиторних і позааудиторних занять. Знання повинні бути спрямовані не тільки на ефективне використання фізичних вправ, але і на формування стійкої потреби в основних (повсякденних) цінностях фізичної культури. [1, 157–163]: Збільшення годин на лекційний курс могло б покращити ситуацію в набутті студентами теоретичних знань з предмету «Фізичне виховання» і підвищити мотивацію.

На здоров'я молоді особливо згубно впливає незадовільна організація навчального процесу. Ми погоджуємося з багатьма спеціалістами, що виведення дисципліни «Фізичне виховання» із переліку обов'язкових дисциплін у вищих навчальних закладах призвело б до мінімізації можливостей студентської молоді регулярно займатися фізичною культурою і спортом, а це в свою чергу досить швидко може призвести до значного зниження і без того низького рівня фізичної підготовленості студентів ВНЗ та їх рівня здоров'я. На наш погляд лист МОН від 25.09.15 року «Що до організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах» є своєчасним і зможе внести позитивні зміни в процес організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах [7, 157–160].

Ми погоджуємося з багатьма іншими фахівцями, що орієнтація на самостійну роботу за рахунок аудиторних занять не є сьогодні прийнятною і своєчасною для дисципліни «Фізичне виховання» та навчально-тренувального процесу у ВУЗах України, оскільки розвиток фізичних якостей, формування рухових навичок та вдосконалення спортивної майстерності можливо досягнути тільки шляхом систематичних занять на відповідних спортивних спорудах під керівництвом викладача або тренера-інструктора.

Сучасна практика фізичного виховання вказує на те, що при 4-годинному (2-годинному на III–V курсах) на тиждень забезпеченні

рухової активності студента, зводиться нанівець той фізичний потенціал, який отримує студент під час занять.

Побороти кризову ситуацію у вузівській системі фізичного виховання можливо лише за умови додаткового введення форм роботи з фізичного виховання у навчальний та позанавчальний час студентів, та збільшення кількості годин на даний предмет, як у тижневому обсязі, так і за роками навчання. А також забезпечити студентам реальну свободу вибору індивідуально прийнятних форм і засобів фізичної культури протягом всього навчання.

Метою подальшого наукового пошуку буде визначення форм і засобів роботи з фізичного виховання у навчальний та позанавчальний час з навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у студентської молоді вищих навчальних закладів.

#### Список використаних джерел

1. Кашуба В. А. К вопросу использования информационных технологий в процессе физического воспитания студенческой молодежи / В. А. Кашуба, С. М. Футорный, Н. Л. Голованова // Слобожанський науково-спортивний вісник: [наук.-

теорет. журн.]. — Харків : ХДАФК, 2011. — № 4. — С. 157—163.

2. Коваль Л. Н., Ярошенко Е. В. Пути реализации учебной программы по дисциплине «Физическая культура» в ВУЗе // Актуальные вопросы образования и науки. Сборник научных трудов по материалам Международной научно-практической конференции 30 декабря 2013 г. : в 14 частях. — Тамбов, 2014. — С. 58—61.
3. Міронов А. О. Проблема мотивації студентської молоді до занять фізичною культурою / А. О. Міронов, Л. І. Симоненко, С. І. Федотенко // Слобожанський науково-спортивний вісник : наук.-теорет. журн. — Харків : ХДАФК, 2011. — № 5. — С. 22—25.
4. Луконин Ю. В. Методики оценки потребности в физической культуре и здоровом образе жизни / Ю. В. Луконин, А. М. Поляков, Е. И. Шеенко // Физическая культура в школе. — 2010. — № 6. — С. 4—8.
5. Луконин Ю. В., Шеенко Е. И. Формирование у студентов потребности в физической культуре и здоровом образе жизни (на основе модульно-рейтинговой системы): монография. — Барнаул : Изд-во АлтГТУ. — 2008. — 220 с.
6. Панькова Н. Організація здоров'язпрямованої діяльності навчального закладу / Н. Панькова // Директор школи (Шкільний світ). — 2013. — № 4: Освітній простір управління. — С. 1—5.
7. Сіренко Р. Р. Організація фізичного виховання у ВНЗ —проблеми і перспективи / Р. Р. Сіренко // Теоретико-методичні основи організації фізичного виховання молоді : Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції ; під. заг. ред. Р. Р. Сіренко — Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2014. — С. 157—160.

**YURI GRITSAY, SVITLANA BIRIUK**  
Mykolaiv

### THE PROBLEMS OF ORGANIZATION OF EDUCATIONAL PROCESS IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS WITH REGARD TO HEALTHCARE TECHNOLOGIES

*The article discusses the introduction of organization of the educational process of higher educational institutions with the health-saving technologies, the problems of strengthening of health of student's youth education and sustainable need in systematic physical exercises.*

*Key words: health-saving technologies, physical education, students, organization of the educational process.*

**ЮРИЙ ГРИЦАЙ, СВЕТЛАНА БІРЮК**  
г. Николаев

### ПРОБЛЕМЫ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНО-ВОСПИТАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ С УЧЕТОМ ТЕХНОЛОГИЙ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕЖЕНИЯ

*В статье рассматриваются вопросы организации учебного-воспитательного процесса по физическому воспитанию в высших учебных заведения с учетом технологий здоровьесбережения, проблемы укрепления здоровья студенческой молодежи и воспитание устойчивой потребности в систематических занятиях физической культурой.*

*Ключевые слова: технологии здоровьесбережения, физическое воспитание, студенческая молодежь, организация учебного-воспитательного процесса.*

Стаття надійшла до редколегії 04.05.2016